

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden garmond sor díjja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szög 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszkrét s körzettel ellátott hirdetésekért tértérek szerint, minden centimeter után 3 kr. számtatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

Zemplénmegye főorvosi hivatalának, közegészségügyi jelentése 1876. évről.

I. Lebészeti viszonyok.

A lebészeti viszonyok részletes, átszámított kimutatását a megye területén felállított s.-páti és nagymihályi észlelők adatai alapján, az országos észlelő évi jelentésé hozandja.*

E helyütt csupán annyi jegyzendő meg; hogy az időjárás abnormis volt, s a késői fagyok hazánk borterme vidékeinek eme legkitünőbbjét teljesen tönkretették.

Valószínűleg a vizás időjárás következményeként tekintendő az is, hogy gabonánkban igen sok volt az anyarozs, mely körülmény iránt annak idején a lakosság, a szolgabírák utján figyelmeztetve lön.

II. Közegészségügyi viszonyok.

1. Közegészségi állapot.

A lefolyt évben a közegészségügyi állapot általán véve kedvező volt. Az év elején előfordult ugyan több járvány, de mindig szűkebb határok közé szorított, s a tavasz kezdetével rendkívüli kedvező közegészségügyi viszonyok állottak be, úgy hogy a nyár és ősz folytán még szörványos megbetegülések is igen ritkán fordultak elő.

2. Uralkodó kórmentő.

Ezt leginkább megítélhetni a számbavehető mennyiségben föllépett következő kórcsoportokból:

A **Kanyaró**, mely az év első negyedében a megye északi és déli végein lépett fel, a másodikban a homonnai és nagymihályi járásokban sűrűbben jelentkezett, de mindig enyhe lefolyással. A harmadik évnegyedben szünetelt, míg a

*E lebészeti följegyzéseket a múlt év folyamán lapunk havonként közölte a fenti észlelőkből. Szerk.

negyedikben a sztropkóijrásban jelent meg ismét. A megye középső része, meglehetősen megkímélve maradt.

A **vörheny** csak az év elején mutatkozott a nagymihályi és bodrogközi járásokban.

A **hagymáz** egyes szárványos eseteit, melyek északon jelentkeztek, leszámítva, Tokajban elszigetelt járvánnyá fajult.

A **járványos agy- és gerincz hártalob** januárban lépett fel Nagymihályban, még pedig az ott állomásozott dsidásoknál, de lassanként elterjedt a s.-a.-ujhelyi, homonnai, és gálszécsi járásokra is, azonban esetei mindig csak szörványosan fordultak elő. A második évnegyedben már csak három eset észleltetett.

A **váltóláz**, mely 1875-ben egész éven át, az egész megyét — tekintet nélkül a talajra és a vidék geográfiai fekvésére — ellepte, 1876-ban jelentékenyen alábbhagyott, s említésre méltó számban csakis az év második negyedében, az északi járásokban mutatkozott, s a harmadikban itt is megfogyott.

Vége a **roncsoló toroklob**, melynek egyes, igen ritka esetei a nyár folytán szörványosan mutatkoztak, — november 26-án lépett fel S.-a.-Ujhelyben, hol decemberhő alatt 26 megbetegült közül 17 gyermeket ragadott el. December 29-ke óta újabb esetei nem észleltettek.

III. Orvos-rendőri szolgálat.

Járásonként kimutatás szerint rendőri bonczolás volt a szerencsén 12. Öngyilkosság 3., 1 vízbeugrás, 1 toronybóli ugrás s 1 strychnineli mérgezés által. A tokajiban rendőri boncz. 2. Öngyilkosság 2. A bodrogköziben rend. boncz. 6. Öngyilkosság 1, fosforrali mérgezés által.

De jött az ármány és elüzte
A szent boldogság népeit,
Csupán csengő ezüstharangjok
S az őrtündér maradtak itt.
Velök repült a boldogság is
Velök tünt el az üdv, a kéj...
Most a tó suttog néha rólok
S emléküik, mely még ma is él.

PÁLÓCZY GÁBOR.

ERDÉLYI JÁNOS, mint műbölcsész és műtész.

Irta: DEÁK ELEK.

(Vége.)

Mi szintén elismerjük, hogy a költészetben nincs helye mindenféle zagyaléknak, s nem tartjuk költészetnek Gáthi „Mármárosi éhség” című dolgozatát épügy, mint Sárosi Gyula „Arany trombitáját”; de nem ismerhetjük el, hogy az irány merőben kívül esnek a költészet határain. — Nem lehet elismernünk, ha hisszük, s pedig hinnünk kell, hogy a költő, mint szintén ember, nem vonhatja el magát az élettől, a kortól, a nemzettől, s ennél fogva szintugy, sőt élénkebben kell éreznie más embereknél korának nemzetének szükségait, látnia a társadalom sebeit, s dolgozhatjuk-e őket, ha ezeket betölteni, orvosolni törekszene?

Mi csak azt kívánjuk, hogy az irány ne, mint a művészeti czéllal párhuzamos cél jelent-

A s.-a.-ujhelyiben rendőri boncz. 13. Öngyilkosság 2. 1 vasuti síre fekvés, 1 vízbeugrás által. A gálszécsiben rend. boncz. 2. Öngyilkosság 2, mindkettő akasztás által. A nagymihályiban rend. boncz. 4. Öngyilkosság 4, három agyonlövés, egy hasszurás által. A homonnaiiban rend. boncz. 2. Öngyilkosság 3. Mindhárom agyonlövés által, egy esetenél revolverrel. A varannóiban rend. boncz. 1. A sztropkóiban rend. boncz. 3. Öngyilkosság 2. Egy akasztás, egy revolverrel agyonlövés által. S így összesen rendőri bonczolás volt 45, öngyilkosság 19.

IV. Népe sségi szaporodás és halálozás.

E rovatok kitöltése az év első havában és mindaddig míg a lelkészek kimutatásai az országos statisztikai hivatal számára be nem érkeznek, mi csak az év közepe fele történik, — kivitethetlen.

Ennek megítélhetésére szolgál azonban az 1872-ik évről összeállított szaporodási és halálzási viszonyok táblás kimutatása,* mely év egészség szempontból szintén normalisnak mondható. E kimutatás szerint, Zemplénmegye lakosságát az utolsó népszámlálás alapján 293.129 lakossal véve, — született: 12,230. meghalt: 10318. Tehát általános szaporodás 1912. Vagy is a születések százaléka 4.17%; a halálozásé 3.52%; az abszolút szaporodásé 0.65%.

(Folytatjuk.)

A szőlődézsma-váltásági tartozások befizetése iránti intézkedés.

A pénzügyminiszter következő körrendeletet iztett valamennyi kir. adófelügyelőhöz és adóhivatalhoz, a szőlődézsma-váltásági tartozások befize-

* E részletes kimutatást lapunknak múlt évi 47-ik számában közöltük. Szerk.

kezzék, hanem, mint ennek alárendelt. Mi csak azt követeljük, hogy az erkölcsi vagy tudományos igazság ne ríjon ki, s annál kevésbé huzassék ki maga a költő által a műből, sőt azzal egészen olvasztassék össze, mert különben az aesthetikai élv elenyészik az erkölcsi igazság sulya alatt, s a mű minden egyéb leend csak nem költői. Viszont nem lesz szép mű az, mely az olvasó erkölcsi vagy igazság érzetét sérti: s ezért a költői igazságszolgáltatás mindig valamely erkölcsi eszme kifejezésé-ként jelentkezik; vagyis csak az lehet szép, ami jó, és az jó, ami szép.

Valóban ugylátszik Erdélyi sem valja, mint költő és műtész azon elvet, melyet, mint aesthetikus felállított; legalább nem egész merevségében. Mert, ha nem sokra becsüli is Józsika „Könnyelműek” s Eötvös „Falujegyzője című regényét, mint „irány regény”-eket; másrésztől keményen megrójjá Józsika eljárását „Zólyomi”-nál, mivel itt a költői igazságszolgáltatást elmulasztá, „ugy akaráván a világot és embert rajzolni, amint van.” Pedig „ez fonák tan.”

Ellenben kiemeli Eötvös „Magyarország 1514-ben” című művét, noha ez is irány regény, csak-hogy a czélzat művészileg van összeolvasztva a cselekvény és jellemekekkel.

Sőt a történeti hűséget sem követeli gyakorlatban oly szigorral, mint elméletben. Csakis Józsi-kára nézve mondja; „ha történeti személyei feltámadnának, reá kiáltanának: te igazságtalan voltál irántunk, mikor leirtál.”

Lehet, de szerintünk a költőnek nem feladata okmányokból kutatni, vajjon az vagy emez esemény valóban így történt-e?... A történeti anyagot hasz-

TÁRCZA.

A Karcsa tónál.

Alvó mélyén a Karcsa tónak
A hold viszfénye reszketdtt,
S lágyan lehajló nádja selymét
Büvös szellőkéz csapta meg.
Virággal himzett partja fűvén
Csendes-merengve ültem én,
S a multbahajló képzelettel
Ábrándozám... emlékezém.

Egyszerre a tó felmorajlik,
Méhében mintha forrana
És elhaló harangzugással
Kél mondhatatlan bus dana;
Fejét im a mozgó habokból
Felveti, a tündérleány
És ezeréves intő dalát
Elzengi a nagy éjszakán.

Ó mert rég e szőke tóban sok
Aranyhaju tündér lakott,
S az örök ifju szerelemnek
Itt emeltek fényes lakot;
S ha jött az alkony rózsaszárnyain
S a bibortóra csend üle,
Mélyén tündér imára hívó
Édes haranghang csendüle.

tése, a késedelmi kamatok számítása és a tökerészleteknek kötvényekkel való törlesztése (teljefizetése) tárgyában:

A szőlőválsági tartozásoknak az 1868. XXIX. t. cz. 12 §-ban megengedett törlesztése, illetőleg az ezen törvényezékek végrehajtása, a pénzügyminiszteri számvevőség, központi állampénztár és kir. adóhivatalokhoz kiadott utasítás 61-ik §-ának alkalmazása tekintetében felmerült költségek elosztása, nemkülönben a félévi törlesztési részletek fizetési módjainak megállapítása és a késedelmi kamatok mikénti számítása iránt, tekintettel a közadók kezeléséről szóló 1876. XV. t. cz. 40. 41. és 48. §§-aira és a folyó évi november 19. 50163. sz. a. kiadott körrendeletre, szükségesnek tartottam a következőket elrendelni:

I. A szőlőválsági tartozásoknak a táblás előterjesztésekben kiszámított s a fizetési években (könyvecskében) előírt félévi előleges részletei január és július 1-én esedékesek.

Aki február 15-éig, illetőleg augusztus 15-éig le nem rója a január, illetőleg július 1-én lejárt félévi részletet, de azt mégis március, illetőleg szeptember utolsó napjáig (az évnegyed végeig) lefizeti, 6% késedelmi kamatot fizet az egész évnegyedre (január-március, illetőleg július-szeptember) azon összegek után, melyekkel hátralékban maradt.

Aki pedig tartozását az esedékesség napjától (január, illetőleg július 1-től) számítandó három hónap alatt le nem fizeti, 6% késedelmi kamatot fizet az esedékesség napjától azon évnegyed végeig, mely évnegyedben a fizetés teljesített. Ha p. o. valamely válságköteles a január 1-én lejárt félévi részletet április 20-án fizeti le, késedelmi kamatot fizet január 1-től június végeig; s ha ugyanezen részletet csakis július 10-én fizeti le, késedelmi kamatot fizet január 1-től szeptember végeig.

II. A szőlődézsma-válsági iv. (tartozási könyvecske) kézbesítések már lejárt időre eső részletek (jelenleg 16 félévi részlet) a fizetési iv kézbesítését követő legközelebbi évnegyedes adófizetési határidő, vagyis legközelebbi január, illetőleg április, július vagy október első napján válnak esedékesekké, és február, illetőleg május, augusztus vagy november 15-éig késedelmi kamatot fizetése nélkül róhatók le.

Ezen most említett határnapig (t. i. február, illetőleg május, augusztus vagy november 15-éig) teljefizetés esetében, ha t. i. a válságkötelezett összes tartozását egyszerre kívánja lefizetni, — mely esetben a 2 1/2 % törlesztési járadék és 1/2 % kezelési költség elhagyásával csakis a tökerésztartozás fizetendő — az egész tökerésztartozás, tehát beleértve az 1869. évi január 1-től kezdve már lejárt időre eső tökerészleteket is, névszerinti értékben elfogadandó válság-kötvényekkel is lefizethető. — Ezen kötvényeknek azonban 1869. évi január 1-től kezdődő kamatszelvevényekkel kell ellátva lenniük különben a hiányzó szelvevények teljes névértéke készpénzben pótolandó.

náló költőnek kezeit nem lehet annyira megkötöni, hogy a meglévő anyagon semmit ne változtathasson, „csak is a történelem által fenhagyott hézagokat tölthesse be a képzelem teremtményeivel“; mert akkor a mű nem költemény, hanem csak elferdített történet lenne. De igen is idomíthatja, sőt a művészet céljében kell is idomítnia a történet által nyújtott anyagot; csak hogy egyrészt a költői valószínűség meglegyen, másrészt a történelmi személyek vagy események rajzában a köztudommal ellenkezőbe ne jöjjön.

Hogy ez elmélet nem légből kapott, igazolja Shakespeare történelmi drámáin kívül „Zrinyiász“unk is, melyet eddig senkinek sem jutott eszébe megtámadni a miatt, hogy II. Szolimant Szigetvárnál Zrinyi Miklós által öleti meg ellenére a történelmi hűségnek.

Azonban, ha nem tudunk is egyetérteni Erdélyivel az irány és történelmi igazság tekintetében, örömmel adunk neki igazat, midőn Vajda P. anyagságát s természet istenítését elítéli, mert „a természet való, hogy igen szép, de azért nem isten s a természet nem elv, nem vég-alap, hanem csak kifolyás, eredmény.“ Vagy mikor aethetika elleni bűnnek bélyegzi Kúthy félszeg idealizmusát, mely „életre, tapasztalásra, a tárgyi-lagos természet és embervilágra semmit nem hallgatva, neki megy a lehetlennék és azt faggatja.“

Örömet elismerjük, elkell ismernünk erős ítélő erejét, magas szempontját, midőn akkori költői irodalmunk zürzavarában is feltudja találni az irányadó fonalat, s nem, mint egyszerű kritikus, hanem, mint szellembölcsész fürkészi a költői szellem többféle elágazásait, s nem az összességben, de egye-

III. A ki a fizetési iv (könyvecske) kézbesítések már lejárt időre eső részleteket a II. pontban kitűzött fizetési határnapig (február, május, augusztus, november 15-ke) le nem fizeti nemcsak késedelmi kamatot fizet a hátralékban maradt összeg után az esedékesség napjától, vagyis január, illetőleg április, július vagy október 1-től kezdve azon évnegyed végeig, melyben a fizetés történik (I. pont), hanem elveszti egyszersmind azon kedvezményt, miszerint a már lejárt részleteket kötvényekkel fizethesse le. Az ilyen késedelmes válságkötelezett tehát, ki a fizetési iv kézbesítések már lejárt időre eső részletek lefizetésére a II. pontban kitűzött kedvezményes határidőt fel nem használta, a már lejárt részleteket, vagyis félévi járadékokat, melyekben 2 1/2 % törlesztési járadék és 1 1/2 % kezelési költség is befoglaltatik, készpénzben tartozik leróni; száoadságában állván későbbben bármikor a még hátralévő tökerésztartozást, a mennyiben az a fentebbiek szerinti késedelmi kamat alá eső befizetési hátralékot még nem képez, kötvényekkel lefizetni, mely esetben a fizetéseken beadott kötvény mellett még meglevő legközelebb lejárandó szelvevények folytatolagos összefüggésben kell lenni a kötelezett részéről készpénzben legutóbb befizetett járadékkal. Ha például valamely válságkötelezett, ki az eddig lejárt tizenhatodik félévi részletet teljesen befizetvén, járadékaival hátralékban nincsen, összes hátralévő tartozását 1877. évi február 15-ig, vagyis a 17-ik félévi részlet lefizetésére kitűzött határidő lejártá előtt lefizeti, ez esetben a kötvény mellett kell, hogy meglegyen az 1877. évi július 1-én lejárt szelvevény a további szelvevényekkel együtt; ha pedig ugyanezen fel fizetés végett az adóhivatalnál 1877. február 20-án jelentkezik, az 1877. évi január 1-én esedékessé vált 17-ik félévi járadékot készpénzben tartozik lefizetni, s ezenfelül január 1-től március végéig késedelmi kamatot is fizet, tökerésztartozását pedig csakis 1877. július 1-én esedékes 18 részlettel kezdve fizetheti válságkötvényekkel, melyeknek ez esetben az 1878. évi január 1-én lejárt 18-ik és a további szelvevényekkel kell ellátva lenniük. (Ezen rendelkezés folytán a szőlődézsma-válságról szóló 1868. XXIX. t. cz. végrehajtása iránt a pénzügyi miniszteri hitelszámvevőséghez, a központi állampénztárhoz és adóhivatalokhoz kiadott „Utasítás“ 61-ik §-a némileg módosul).

IV. Ha a lejárt szőlőválsági járadékok befizetésére halasztási engedély adatik, az 1876. XV. t. cz. 48. §-a szerint járó késedelmi kamatot az eredeti esedékesség napjától azon évnegyed végeig számítandó, melyben a befizetés történik.

Budapest, 1876. évi nov. hó 30-án.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A közigazgatási bizottságnak f. hó 8-án tartott ülésében, a megyei főorvos dr. Chyzer Kornél közegészségügyi jelentéséből kiemelték a következőket: A közegészségügyi állapot a novemberhavinál valamivel rosszabb, de egészben véve elég kedvezőnek mondható. A járványos jellegű kórok igen

dekben, a különböző irányok főbb képviselőiben, tünteti fel az egész kort. Csak hogy ennek dacára sem ruházza egyesekre a kor minden bűneit, ferdeségeit, s nem erényeit sem,

Mindenkit csak önmagáért tesz felelőssé. — Senkitem vádol, senkitem bálványoz föltétlenül. Nem elvont elméletek, mereven felállított szabályok nyüggébe vonja az eltérő szellemeket, hanem követve Goethe ezen szavait:

„Wer den Dichter will verstehen,
Muss in Dichters Lande gehen.“

bele éli magát a költő világába, s mindenkinek igazságot oszt szigorúan, de méltányosan.

Erdélyi a népzéles erős szavú, nyíltszívű, lelkes apostola! Ámde a tiszta izlés apostolainak „bére: vadmész,
Szörköntös és fejére kő.“

S ha mégis értenék, ha sejtethné, hogy szavai nem lesznek „kiáltó szó a pusztában“: oh akkor talán megenyhülne, akkor talán nem vérzenék annyira a nemes szív, de éppen

„hogy nem értik: az lész
A gyilkoló, a leverő!“

És ez volt sorsa Erdélyinek is!... Kigunyolták vagy fel sem vették... S ő mégsem csüggedt. „A köznapi embert az esetleg indítja így vagy úgy tenni, a valódi jellem azon isten sugallatát követi, mely kiválasztott vagy neki rendelt Dæmonként állandó lakást vett benne;“ mondja Névi László. S Erdélyi ily jellem volt. Mint a népköltészet tanulmányozásánál, úgy a műköltészet vizsgálatánál is nemzetét önismeretre segíteni, s ez által izlésben nemesíteni, erkölcsben tisztítani, szellemben erősíteni volt legfőbb célja, s kitűzött ösvényéről sem

szűk körre szorítottak, csakis a kanyaró, mely novemberben lépett fel, terjedt el az egész sztropkói járásban. A varannóiban, K.-Hoszumező és A.-Hrabócztot érintette. A S.-a.-Ujhelyben nov. 26-án jelzett egy roncsoló toroklob esetet, december elején csakhamar több is követte, úgy hogy nagyobb mérvű járvány fejlődésétől lehetett tartani. A hatóság megtette kötelességét; az elemi iskolák bezárattak. E rettentő járvány azonban szerencsésen szűk korlátok között maradt, s 26 megbetegült gyermek közül 17-et ragadott el. Felnőtt csak egy betegült meg, s az is meggyógyult. Decz. 29 óta újabb eset nem fordult elő. Járvány természet nélkül, a légzőszervi hurutos és a szerencsi járásban a váltóház. Említésre méltó eset a következő: Sztropkó-Olykán decz. 23-án estve, korcsmai verekedés alkalmával, egy 29 éves legény hasán késsel szurattott meg; belei és cseplesze előre estek, s mintegy 24 óráig künn voltak, míg egy erdész azokat visszahelyezve, hasát bevarta. — A vihar és hófúvások miatt csak 27-én hozzakerült járás-orvos, mérsékelt hashártyalob mellett sebét gyógyuló félben találta. Rendelvényes szülés 3 esetben adta elő magát. Rendőri hullavizsga, valamint boncolás egy történt S.-a.-Ujhelyben. — Öngyilkosság csak mint kísérlet jött elő egy esetben, ugyanis Sztropkón egy a művelt osztályhoz tartozó egyén 29-én revolverrel lőtt mellkasa baloldalába. A golyó tüdejébe fúródott. A sérült ápolás alatt van. — Az állat egészségügyi viszonyok igen kedvezőknek mondhatók. — Hatósági közbejárás tárgyát képezte a járásorvos bejelentése folytán Tokajban decz. 22-én nagyobb mennyiségű mérges anyagokkal festett mézes kalácsok és a karácsonfára alkalmazni szokott gyertyák lefoglalása. — A kalács meg lön semmisítve, a gyertyák pedig a mérges festék eltávolítása után összeolvasztattak. A szerencsés győgszertár ellen, a főorvosi hivatalnál emelt abbéli panasz: hogy tulajdonosa más hivatal is vilselve a délelőtti időt győgszertárán kívül tölti, — az alispán által aként intéztetett el hogy az illető uttasított 14 nap alatt okleveles segéd fel fogadására, ellenkezőleg hivataláról való lekötésére. — Az 1876-ki XIV-ik, a közegészségügyet rendező törvénynek, f. évi január 1-én életbe léptetését meghagyó kormányrendelet és azok végrehajtására vonatkozó megyei bizottsági határozatok, valamint számos alispáni intézkedés és sürgetés tömérdek akadályokba ütközött, legtöbbször lanyha fogyanosítása az oka, hogy e törvény nálunk a kiszabott időre életbe nem léphetett. Az új törvény értelmében alakítandó megyei egészségügyi bizottság m. decz. hó 13-án tartott gyűlésben alakult meg, s elnökül dr. Lengyel Endrét, jegyzőül pedig dr. Pápay Vilmost választván meg, — működését legott megkezdette.

Browning György angol író, ki hosszabb ideig volt megyénk főorvosa dr. Chyzer Kornél urnak vendége, közelebb érkezett a fővárosba. tanulságos vidéki körutjából, melyet a magyar nép tüzetesebb tanulmányozása végett tett, barátjának Thors- teinson izlandi költőnek, kit Izland méltán tisz-

a meg nem értetés letériteni, sem a megtámadtás elretenteni nem volt képes; a művészet szeretével, az önértzet bátorságával, a bölcs nyugalomával követte isten sugallatát. S erre talán soha nem volt nagyobb szükség, mint éppen ezen időben, midőn a költők, különösen a lyrai költők, a korviszonyok által és mintegy reá utalva, mindinkább eltávolodtak a művészet eszméjétől; midőn egyfelől költészetünkben az emberi vagy hazai vonások helyett a provincializmus vagy patriotizmus kezdett lábra kapni, másfelől a francia sikamlósság, frivolság hozzánk is utat találva az anyagelviség, a piros-pozsgás érzékiség jött divatba; midőn a kritika is vagy hallgatott, vagy nem merte szembe szállani az izlésben megvesztegetett nemzet elfogultságával, rozszalás helyett tömjénéft a ferde iránynak, vagy legalább legezgette fogyatkozásait.

Erdélyi sem nem hízelt, sem nem hallgatott.

1859-ben a Budapesti szemlében felvette az elejtett fonalat, s „A legújabb magyar lyra“ című cikksorozatában élesen támadja meg költészetünk új irányát, mely „nemcsak a művészet és józan érület szabályait, a szépnak és szentnek tiszteletével, hanem a józan ész törvényeit, az igaznak és valónak felfogásával is félre teszi az utból, mellőzi, megvesztegetve az aethetikai és bölcsészeti eszmé-kört, az izlés mellett a gondolat világot is eléktelevíti.“

Kikel a költészetnek nemzetiségi vonatkozásai ellen, mert „a nemzetiség elzárkozott, merev eszméje, rideg felfogása visszavet, hátralök, éppen azért, mivel a végtelent, az egyetemet, minő az aethetikai szép bizonyos számú emberiség javára kizá-

tel n
fiái v
soká
ban)
terje
deti
ez a
s an
lagos
latko
A le
széps
szint
vélté
tartju
dal-
ság
talaja
zünk
s a g
vésvé
idők
A kö
megl
közt.
geért
len.
alkot
ülte
Magy
zelet

mező
szőlő
figye
anny
érdel
csele
itél
ajáll
Land
mely
mely
k e r
tanin
tése
szeny
nos
Neve
siker
fogva
kiadó
évenl
hogy
a ki
merit

1876
darab
darab
3263
kr.,
85 k
hitel

rólag
get

realiz
isten
nyilv

lőit.
eszm

egyol
amin
is sz
gába

miatt
fejlőd
tulzó
pott
költé
fejlőd
kell
vaszt
„népi
talmi
jaiból

pedts
el-sz
elever
egyén
husná

tel mint legnagyobb élő költőjét, hazánk ethnografiai viszonyairól hosszabb levelet írt. melyet nem-sokára rá a Rejkjavik-ban (Izland fővárosában) megjelenő „Thjodolfur“ („néplap“) egész terjedelmében tett közzé. Bizonyára a legelső eredeti cikk ez hazánkról és népéről, mely Európa ez annyira félreeső távol szigetén látott napvilágot, s annál örvendetesebb, hogy Browning ur tárgyalóssága mellett, a legnagyobb rokonszenvvel nyilatkozik benne hazánkról s a magyar nemzetről. A levél a tokaji szüreti életet, s Tokaj vidékének szépségét is festi. Thorsteinson izlandi költő néhány szintén rokonszenvről tanuskodó sort csatolt a levélhez, melyekből mint jellemzőket érdemesnek tartjuk a következők közlését: „Magyarország a dal- és népköltés hazája, a dicsőség és lovagiaság földje, a bor és asszonyi szépség termékeny talaja. Mi Izland lakói legmelegebben rokonszenvezünk e nemzettel, melynek 1848-ban a szabadság érdekében folytatott nemes harcza be van vésvé elolthatatlan emlékezetünkbe, mint az újabb idők történetének egyik legmagasabb epizódja.“ A költő azután elmondja, hogy történetileg mily meglepő hasonlóság van Izland és Magyarország közt. Izland küzdött évszázadokon át függetlenségért Dánia ellen, mint Magyarország Ausztria ellen, Izland is csak legújabbban 1874-ben nyerte el alkotmányát s végre Izland is a jelen évtizedben ülte meg fennállásának ezer éves ünnepét; míg Magyarország ezredéves fennállását szintén legközelebb fogja megünnepelni.

Magyarország mezőgazdái sok és kiváló mező- és erdő-gazdasági, gyümölcsészeti, kertészeti szőlészeti stb. szaklap áll rendelkezésére. Ha ma figyelmüket német nyelvű szaklapra hívjuk fel, annyiban hiszünk azoknak szolgálni, mennyiben érdekekben fekszik arról tudomást szerezni, mit cselekszenek lajtántul szomszédjaink és hogyan itélnek viszonyainkról. Azt hisszük, annyival inkább ajálhatjuk az illető gazdasági szaklapot: „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung“, mennyiben ezen lap, melynek kiadója H i t s c h m a n n H. H u g ó, s mely a nevezett kiadó, valamint földünk, Dr. E k k e r t J ó z s e f a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet volt tanára és L i l l A d o l f szerkesztése alatt áll, a magyar viszonyokról kiváló rokonszenvvel és részrehajatlansággal ír, mihez — sajnos — külföldi lapnál nem vagyunk mindig szokva. Nevezett szaklap, mely gazdag tartalmánál, számos sikerült illusztrációjánál és igen csinos kiállít sánál fogva kitünő lapnak nevezhető, melyre Bécsben a kiadóhivatalnál (L. Dominikanerbastei 5) negyedévenként 2 forinttal előfizethetni, oly olcsó, hogy hogy azt minden gazda könnyen tarthatja. Mindenki, a ki e lapot olvassa abból sok hasznos ismeretet meríthet.

A s.-a.-ujhelyi m. kir. távirtda állomásnál az 1876. évben feladatott: 222 darab állami, 10,933 darab magán, 107 darab szolgálati sürgöny. 11,262 darab összesen. Ebből a vasuti távirtdákra esik 3263 darab. Bejött: magyar díj 4140 frt 44 $\frac{1}{2}$ kr., idegen díj 35 frt 40 $\frac{1}{2}$ kr. Összesen 4175 frt 85 kr., ebből készpénzben bevett 29 frt 85 kr., hitelezetett 124 frt 55 kr. 1876. évben megérke-

rólágosan igyekszik lefoglalni, az eszmét, a lelkeséget az idő és tér korlátai közzé sorompóznia.

Vissza utasítja a költészet teréről a tulzó realizmust, mely porba tiporja az istenséget, s isten székibe helyezi az anyagot, a port. Véteknek nyilvánítja a nyelvelvi visszaélést, a formátlanyságot.

Egyenként veszi bírálat alá ez irány képviselőit. Leplezetlenül tárja fel bűneiket s a művészet eszméje nevében mondja ki reájok ítéletét.

Azonban szigora nem kérlelhetlen, ítélete nem egyoldalú. Nem pusztán a tényeket vizsgálja úgy, amint vannak, hanem az alakulásra ható viszonyokat is számításba veszi, mert „a szellem felveszi magába az időt és teremtéseit.“

Nem is esik kétségbe e pillanatnyi hanyatlás miatt, hiszen „az emberiség története ellentétekben fejlődik“ mondja Hegel. — Költészetünk az előbbi tulzó idealizmus köréből a tulzó realizmusba csapott át, kozmopolitából merev patrióta lón, s mégis költészetünknek, bár ellentetes hullámzatok közt, fejlődnie kell, s fejlődnie is fog, csak a végleteket kell közelebb hozni egymáshoz, söt egymásba olvasztani. De e végett kikell emelkednie a tulzó „népiesség, a vele társult anyagias felfogás, tartalmi vagy eszmekuszaltság s alaki széllhűdés karjaiból.“

Miként lesz ez lehetővé? . . .
„A mindennapias pongyolaság, vidékies tepedség helyett eszményit kell ismét behozni az el-szétfolyó egyéniség közzé foglaló, összetartó, s elevenítő elv e elem gyanánt: különben oly rideg egyéniség visszik a poezist, hogy nem lesz egyéb husnál, piros-pozsgás érzéki szépségnél.“

Ime Erdélyi új, Hegel befolyását tükröző el-

zett: 155 darab állami, 10,143 darab magán, 774 darab szolgálati sürgöny. 11072 darab összesen. Tovább szállított: vasuti távirtdán 2688 darab, postán 46 darab, küldőnczel 38 darab, helyben kézbesített 7749 darab, kézbesíthetetlen maradt 551 darab. Összesen 11,072 darab. Átmenő sürgönyt kezelt 1876-ban 48 darabot. 1876. évben tehát kezelt s.-a.-ujhelyi táv. állomás: feladott sürgöny 11,262 db., vasuti állomásokon feladott és Ujhely által továbbított 3263 db., megérkezett 11,072 db., megérkezett és vasuti vonalon továbbított 2688 db., átmenő sürgöny 48 db. Összesen 28,324 db. 1875. évben kezelt 21,111 db. Tehát 1876. több 7213 darabbal. 1876. évi bevétel 4175 frt 85 kr. 1875. évi bevétel 3891 frt 93 kr. Tehát több 283 frt 92 krral. Dutkievicz, állomási főnök.

A s.-a.-ujhelyi önkéntes tüzoltó-egylet tagjaihoz! Vigyázz jobbra nézz! Tüzoltói három éves fogadalmunk immár letelt, az egylet új megalakulása van szőnyegen. — E mozzanat fontossága mindegyikünk előtt eléggé ismeretes, mindegyikünk tudja mennyire kell azon lennünk, ügyünket úgy magunk mint a közérdek javára eldönteni. Sok a nézet ez alkalommal, különböző szelek fujnak, melyek egyletünk kebelében tüzet szítnak. Vasárnap folyó hó 14-én törtéendő választással lesz alkalmunk e tüzet elfojtani vagy lángra lobbantani. Minden ily választásnál az érdem szokott utmutatóul szolgál; érdemet méltányolni kötelességünk. Vessünk egy pillantást a szertárba, tekintsünk vissza egyletünk kebelében, a lefolyt 3 év alatt történt egyes mozzanatokra, mindenütt Mezssey Menyhért elnökünk, Meczner Gyula, főparancsnokunk és Dókus Gyula első alparancsnokunk erélyét és működését látjuk. Az ily működés elég arra, hogy jövő választásunk alkalmával egyhangulag felkiáltssunk: „éljenek.“ Egy önkéntes tüzoltó.

Az idei farsang városunkban meglehetősen élénkséggel fog lefolyni. A tüzoltó- és korcsolya-egyleti bálokön kívül az iparosok is rendeznek pár táncvigalmat, söt egy piknik is van kilátásban, mely hír szerint egészen pátriárkális „ha hoztok esztek“ alapon rendezetnék. A magyar északkeleti vasut gyártelepi munkásai, ez idén szintén megtartják vigalmukat, söt úgy értesülünk, hogy a vasuti tisztikar is rendez egy zártkörű farsangi mulatságot a pályaudvar díszes éttermében.

Meghívás. A sátoralja-ujhelyi önkéntes tüzoltó-egylet által saját alapítókegye gyarapítására 1877. évi januárhó 2-ik napján Sátoralja-Ujhelyben az Ó.-Kaszinó teremében rendezendő táncvigalomra t. cz. közönséget a rendezőség nevében tisztelettel meghívja Mezőssey Menyhért, egyleti és bálválasztmányi elnök. Belépti személyjegy 1 frt 50 kr., családjegy 4 frt. Felülfizetések közönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 9 órákor.

Meghívó Sátoralja-Ujhelyt a megyeház termében 1877. évi februárhó 10-én a helybeli korcsolyázó-egylet által saját és részben szegény árvák javára tartandó zártkörű korcsolya bálra. Dókus Gyula, b. b. elnök. Láczy Károly, Szentgyörgyi Vilmos, Bohus József, Hudics József, Szöl-

mélete szemben első aestheticai theoriójával. — A szellem fejlődése dissonantiától harmóniáig.

Amott egész merevségében állította fel egyéniségi tanát, itt össze egyeztetetni igyekszik azt az eszményiséggel. Amott az érzéki világot, az anyagot a szellem fölébe helyezi, most elismeri ugyan, hogy „művészetben az érzéki lényeges helyet foglal el, s nélküle nincs művészet“; de tagadja, hogy ezért „az eszméiségnek legkisebbet is kellene szanvednie.“ Amott tekintélyül, utánzó példát gyanánt állítja fel a népköltészetet; itt hirdeti, hogy „előképek után dolgozni utóljára sem visz többre, mint modorra, mintaszerűsége, melynek testesült mértéke a kapa“; hirdeti, hogy „a népiesség nem elv, nem cél, csak eszköz.“

De másrészt a „művészeti önczél“ elvét is hajlékonyabbá, rugalmasabbá teszi; mert még előbb határozottan kárhoztatta az i r á n y t, itt elismeri a művészi cél mellett ezen „mellékes cél“ fontosságát is. Tehát mindenütt az ellentétek kiegyenlítésére törekszik, mert „az egyoldalúság mindig rossz.“

„Fel a porból állat“ rivall Madács Luciferje Ádámmra. „Fel a porból állat“ kiált Erdélyi az ifjabb költői nemzedékre. S szava most nem bangzik el eredménytelenül. Legalább nekünk úgy tetszik, hogy az ő fellépése óta lassan bár, de mégis kezdenek kijózanodni költőink; lassan bár, de mégis kezd olvasó közönségünkben kifejlődni a szépiránti érzék. s az öntudatos széptani ítélő képesség. — És ha családunk is, Erdélyi nyugodt lélekkel kiálthatott fel Zrínyivel: Én tölem ne kérd elő nemzetem aljasodását nagy Isten! —

Megtette, amit tehetett! —

lősy Arthur, Nyomárkay Kálmán, Székely Imre, Schvarecz Mór, b. b. tagok. Személyjegy 2 frt, családjegy 3 személyre 5 frt, 3 személyen felül minden egyes személyért 1 frttal több. Kezdeté 9 órákor.

A „Közgazgatási lapok“ mutatójának számában „érdekes ha igaz“ czimen azt olvassuk: hogy a nagykirályi és a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszéknél a kezelő hivatali dolgokat elítelt rabok végzik; söt egyik napi lap azt állítja, hogy valami Mesko Károly ur, ki hamisítás bünténye miatt lett elítélve, a kiadóhivatal főnöke! No ez már valószínűleg hirlapi kacsa. Elég azonban már az is, ha a „konyhás rabok“ból irodatisztek lettek. Abban azonban megütközésre legkevésbé sem látunk okot ha a műveltebb osztályból való fegyenczek netalán belkezelési ügykörben másolásra alkalmaztatnak. Az 1876 VI. t. cz. 37-39. §§-ai a közgazgatási bizottságokat utalják a börtönök megvizsgálására s így figyelmükbe ajánljuk a fentebbi hírt, mert az tény, hogy bíróságaink elégtelen kezelő személyzettel vannak ellátva s ezért meglehet, hogy valamelyik ügybuzgó kir. ügyész és törvényszéki elnök a fentebbi expedienstre jutott.

Beküldetett szerkesztőségünkhöz a „Petőfivárosi lapja“ című szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti közlönynek első száma. Felelős szerkesztője e lapnak Szana Samás, szerkesztőtárs: Balázs Sándor; rendes munkatársak pedig: Abonyi Lajos, Ábrányi Emil, itj. Ábrányi Kornél, Balogh Zoltán, Csiki Gergely, Éjszaki Károly, Endrődi Sándor, Erődi Béla, György Aladár, György Vilmos, Hatala Péter, Jókai Mór, B. Kaas Ivor, Károly Gy. Hugó, Kertbeny Károly, Romócsy József, László Mihály, Lauka Gusztáv, Meitzl Hugó, Névy László, K. Papp Miklós, Paulay Ede, Pulszky Ferencz, Szász Ferő, P. Szathmáry Károly, Szemere Miklós, Szigligeti Ede, Gr. Teleki Géza, Toldy István, Torkos László, Tóth Endre, Törs Kálmán, Vadnai Károly, Vajda János, Vámbéry Ármán, Várady Antal, Vértesi Arnold és Gr. Zichy Géza. Mely nevek elég biztosítékot nyújtanak arra, hogy e lap mindig tartalomdu és a legnagyobb igényeknek is megfelelő leend.

Vettük a „Viszhang“ szépirodalmi hetilap első számát. Megjelenik e dívatlap minden vasárnap két iven, színezett dívatlapokkal, kézi munkáimtak és szabásokkal. Előfizethetui a szerkesztőségél vas-utca 17. sz. a. I. emelet. Vidéken minden postahivatalnál egész évre 12 frt, félve 6 frt évnegyedre 3 frttal. Felelős szerkesztője Feriebeisz Ferencz.

Uj zeneművek. Tábarszky és Parsch nemzeti zenemű kereskedésükben megjelent s szerkesztőségünkhöz beküldetett: „Lesz ha lesz“ rezgő polka zongorára szerző: E l l e n b o g e n A d o l f. Ára 50 kr. „Nem ütök a jogászt agyon.“ „Hullámzó Balaton közepén.“ „Csók, csók, csók“, jaj be édes csók.“ Csárdás, zongorára szerkeszté Tisza Aladár. Ára 60 kr.

A „Magyarország és Nagyvilág“ 1. száma következő érdekes tartalommal jelent meg. Szöveg: Wieniawsky Henrik hegedű-művész. — Az árva anyja. Költ. (Erdélyi Béla.) — Eltévészett utak. Regény. (Vértesi Arnold.) — Doni kozákok. — A „vörös kereszt“ társaság Szerbiában. — Egy boldogtalan története. (Jack.) Regény. (Daudet Alfonz.) — Fővárosi tárczalevél: Sakkozók. (Porzó.) — Az új évnek kezdetén. (Fränkenburg Adolf.) — Színház. — Zene. Duna parton. Költ. (Kecskeméthy Ferencz.) — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Szőrejtvény. — Szerkesztői üzenetek. — R a j z o k: Wieniawsky Henrik. — Dóni kozákok. — A „vörös-kereszt“ társaság Szerbiában: A lukovai uton. Far-kasok támadása.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMER.

PÉNZ!

A legkedvezőbb feltételek mellett **fizetési és nyugdíj ivet, arany, ezüst és ékszerék, valamint értékes sorsjegyek és állampapírokra** kapható.

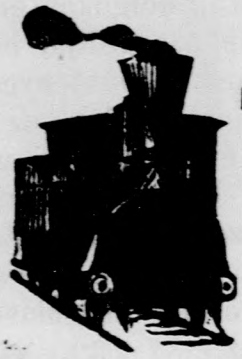
WEINSTEIN ALBERT,

hatóságilag eng. zálogkölcson üzletében Sátoralja-Ujhelyben.

Menetrend.

A magyar észak

keleti és



magyar-gácsor-

szági vasut

vonalain.

SZERENCs—M.-SZIGET.

Egyszermind Debreczen, Királyháza, Munkács, Nyiregyház
Ungvár felé.)

Szerencs (ebédlő) ind. 9 ó. 5 p. délelőtt 3 ó. 59 p. d. u.
 S.-a.-Ujhely (eb.) } érk. 11 ó. — délelőtt 5 ó. 44 p. d. u.
 ind. 11 ó. 30 p. délelőtt 6 ó. 30 p. este.
 M.-sziget érk. 9 ó. 19 p. este 5 ó. 26 p. reg.

M.-SZIGET—SZERENCs

Debreczen, Királyháza, Munkács, Nyiregyház, Ungvár felé.)

M.-Sziget ind. 6 ó. 55 p. reg. 11 ó. 31 p. d. e.
 S.-a.-Ujhely (eb.) } érk. 5 óra — délután 8 óra 30 p. reggel.
 ind. 5 óra 45 p. d. u. 9 óra 48 p. délel.
 Szerencs (ebédlő) érk. 5 óra 48 p. este 11 óra 2 p. d. e.

S.-A.-UJHELY—KASSA.

(Egysz. Homonna, Mező-Laborez felé.)

S.-a.-Ujhely ind. 6 óra 9 p. este 8 ó. 57 p. reg.
 L.-Mihályi (eb.) } érk. 6 óra 45 perc este 9 óra 33 p. d. e.
 ind. 7 óra 15 perc este 9 óra 48 p. d. u.
 Kassa érk. 9 ó. 44 p. este 12 ó. 13 p. d. u.

KASSA—S.-A.-UJHELY.

(Homonna, M.-Laborez felé.)

Kassa [ebédlő] ind. 5 óra 11 p. reggel 1 óra 31 p. d. u.
 L.-Mihályi [eb.] } érk. 7 óra 40 p. reggel 4 óra 10 p. d. u.
 ind. 8 óra 20 p. reggel 4 óra 54 p. d. u.
 S.-a.-Ujhely érk. 8 óra 56 p. reggel 5 óra 30 p. d. u.

HOMONNA—LEGENYE-MIHÁLYI.

| | | |
|-------------------------|-----------|-----------------------|
| Homonna | elindulás | 4 óra 18 perc reggel. |
| Órmező | " | 4 " 48 " " |
| Nátafalva [Megállóhely] | " | 4 " 5 " " |
| Nagyimihály | " | 5 " 40 " " |
| Bánóc | " | 6 " 10 " " |
| T.-Terebes-Gálszécs | " | 6 " 48 " " |
| Velejte [Megállóhely] | " | 7 " 34 " " |
| Legenye-Mihályi | érkezés | 7 " 50 " " |
| S.-a.-Ujhely | " | 8 " 56 " " |
| Budapest | " | 6 " 50 " este. |
| Szigeth | " | 9 " 38 " " |
| Kassa | " | 12 " 22 " délután |

LEGENYE-MIHÁLYI—HOMONNA.

| | | |
|-------------------------|-----------|------------------|
| Budapest | elindulás | 7 " 30 " reggel. |
| Szigeth | " | 7 " 14 " " |
| Kassa | " | 1 " 40 " délután |
| S.-a.-Ujhely | " | 6 " 20 " este. |
| Legenye-Mihályi | " | 7 " 30 " " |
| Velejte [Megállóhely] | " | 7 " 50 " " |
| T.-Terebes-Gálszécs | " | 8 " 44 " " |
| Bánóc | " | 9 " 22 " " |
| Nagyimihály | " | 10 " 4 " " |
| Nátafalva [Megállóhely] | " | 10 " 28 " " |
| Órmező | " | 10 " 52 " " |
| Homonna | érkezés | 11 " 19 " éjszak |

Hirdetmény.

A végfelosztás alatt lévő Zemplénmegyei nagymihályi takaré- és hitelegylet, mint népbank részvényesei a nm. kir. földm. ipar- és keresk. minisztérium 17621/1876. sz. leirata, s a f. 1876-ik évi decz. 8-án tartott rendkívüli köz-

gyűlés határozatához képest, ezennel értesítettnek: miszerint az 1874-ik évi július 13-án 35% kulcs szerint kiosztott 24166 frt 98 kr készpénz készlet, — továbbá 1874-ik évi augusztus 1-ső napján 67 1/2 % kulcs szerint kiosztott 46891 frt 48 kr. váltó tárczabeli összegen felül biztosítékul visszatartott vagyonhárallék 9 1/2 % kulcs szerint 25 frtos részvényenként 2 frt 62 kr-jával — a közvetítésre vállalkozott nagymihályi takarékpénztár-, ipar- és keresk. bankpénztára által, a részvény könyvek beváltása mellett kifizet-

tetik, oly figyelmeztetéssel, hogy a jövő 1877-ik juliushó 1-ső napjáig ki nem vett összegek a közgyűlési határozat értelmében jótékony célra fordíthatnak, s az egész egyleti vagyonnak összesen 112. % kulcs mellett történt szétosztását tárgyzó, s közgyűlésileg megállapított részletes kimutatás, a Budapesti közlöny hivatalos lapban közzétételik.

Nagyimihály, 1876-ik évi december 20-án.

A liquidáló bizottság.

A „Zemplén“ könyvnyomdája,
mely a legujabb metszetű be-
tűkkel van felszerelve;

az előrehaladt ízlésnek megfelelőleg
készít mindennemű nyomtatványt:

Látogató-jegyeket,
báli meghívókat stb.

színes alapnyomatokkal
vagy anélkül a legjutányosabb áron.

Vidéki megrendelések 24
óra alatt teljesítettnek.

Regale- és földbérleti hirdetmény.

A főméltóságú herczeg Windisch-Grätz Lajos ő magassága sárospataki uradalmához tartozó és Sátoralja-Ujhelyben létező két nagy és három kisebb vendéglő, együttesen vagy külön-külön regale-joggal együtt 1878. január 1-től s ugyancsak a sátoralja-ujhelyi határban fekvő 120 holdas földbirtok e folyó 1877-ik év április hava 1-ső napjától három egymásutáni évre haszonbérbe adatik.

Értekezhetni levélben vagy személyesen Sárospatakon alantirotnál.

Boross Gyula,
uradalmi tisztartó.